

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på
www.tekniskkulturarv.dk/about

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

9.

1821

~~275~~

6938

6938

Ildgittere og Rædningstaldporte,

patenterede Sikkringsmidler,

hvorved Landmanden ved opstaaende Ildsvaade i straataekte Bygninger fremtidig vil kunne forhindre Menneskers og Kreatures Indebrænden, saavel som Ødelæggelse af Meubler og Avlsredskaber.

Eneretten er tilstaaet Undertegnede ved Kongl. Patent af 16. April 1859 for hele det danske Monarchie, til Anvendelsen og Forfærdigelsen af de dertil hørende Apparater.

Ludv. Saxtorph,

Lieutenant og Landmand

Priis med coloreret Tegning: 48 Sk.

Kjøbenhavn.

Jul. Hoffensbergs Forlag.

Cohens Bogtrykkeri.

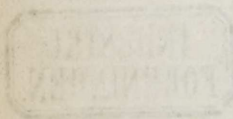
1860.

Abgitter og Høningsstøpport

patenterede Stikningsbiller

høvedt Landmanden ved opstaaende Høvede
i vortaaende Bysninger Høvede vil kunne
forstaae Støningsbiller og Høveder inde
i vortaaende Støningsbiller og Høveder
og Afsædsbiller

høvedt Landmanden ved opstaaende Høvede
i vortaaende Bysninger Høvede vil kunne
forstaae Støningsbiller og Høveder inde
i vortaaende Støningsbiller og Høveder

L. H. 1871

L. H. 1871

L. H. 1871

L. H. 1871

L. H. 1871

L. H. 1871

L. H. 1871

Det er bekjendt nok hvilken Ulykke og Fare Landmanden er udsat for ved opkommende Ildsvaade i straatakte Bygninger, saavel i Vaaningshuse som Udhuse, idet Tæggegarntet eller Halmsimerne strax forbrænde, hvorved Straataget skyder ned og indeslutter Bygningen med en Ildmuur, der gjør det umuligt at komme ud eller ind, og hvorved jevnlig Mennesker og Kreaturer omkomme i Luerne, uagtet Boliger og Stalde kun ligge 1 a 2 Fod over Jordsmonnet; thi selv om det lykkes bebjærgede Mænd at gjenembryde det nedskudte brændende Tag, er det meget vanskeligt, ja umuligt, i Farens Øieblik at løse et stort Antal Kreaturer, og lykkes dette, forvolder almindeligt Røgen og Flammen af det brændende Straa, at Kreaturerne blive skyet, flokke sig og gjør det umuligt at faae dem ud, og ofte blive Redningsmændene selv et Offer for deres Mod og gode Villie.

For at forebygge disse Ulykker er der skrevet og talt meget, og gjort mange Forsøg; men Øiemedet er hidindtil ikke opnaaet; vel har man for at forebygge Loftets Gjennembrænding anvendt, at belægge det med 3 a 4 Tommer Leer, men ikkun naar Taget forhindres fra at skyde ned, opnaaes Betryggelse for Tab af Menneskeliv, Creature m. m.; og da Straataget og Sparrene i saa Tilfælde styrte sammen og udbrænde paa det leerbelagte Loft, vil tillige Underdelen af Bygningen utvivlsomt blive reddet, da man uden Frygt for at blive indespærret af det nedstyrtende brændende Tag kan, gaae ud og ind i Bygningen og anvende hensigtsmæssige Midler.

Det er denne Straatagets Nedskyden, som jeg, ved min af Regjeringen patenterede Invention „Ildgitterne“, har forhindret for enhver Landmand, som i Erkjendelsen af det store Gode som denne Sikkerhed yder ham, vil anvende dette her nærmere beskrevne Middel, hvilket har vundet almindelig Anerkjendelse og Bifald hos de paagjældende Autoriteter, saavel som af det Kgl. Landhuusholdningsselskab, og det saa meget mere, som det for Landmanden iøvrigt saa hensigtsmæssige Straatag paa Stuehuset truedes med, ene paa Grund af Faren ved Ildsvaade, at blive fortrængt af Tegltage, der netop for Landmanden ere uhensigtsmæssige, saavel med Hensyn til den uheldige Egenskab, at de gjøre Lofterne hede om Sommeren og kolde og fugtige om Vinteren, som paa Grund af deres besværlige og bekostelige aarlige Reparation.

For ved opkommen Ildsvaade at bevirke en hurtig Løsning og Uddrivning af Kreaturerne, anvendes de af mig inventerede her nærmere beskrevne „Redningsfaldporte“, der anbringes i, og udfylde samtlige Fag af Staldlängen, eller færre af disse, eftersom man anseer fornødent; Portene aabnes udevendig og falde udefter til Jorden og danne forudeu en Udgang tillige en Bro for Kreaturerne naar Fodstykket af Bygningen ligger høit; idet de aabnes løsnes samtidig alle Kreaturerne, som staae med Hovederne imod Porten; de øvrige efter Fig. a; og staae de med Hovederne sammen i Midten af Bygningen, da ved et Ryk i et Haandtag anbragt ved Enden af Fodergangen, see Fig. a. paa Tegn. Udførelsen skeer ved at forbinde $1\frac{1}{2}$ “ tyk Jerntraad med Trækkerne, som anbringes ind imod Fodergangen paa Løsholder og Fagstolper og bedækkes med et tyndt Brædt paa to Lister for at Foderet, som bæres i Fodergangen, ikke skal hænge i. De som ønske en simplere vel ikke saa hurtig Maade, kunne anvende den paa Fig. b. hvor Bindselsboltene kun trækkes op fra oven eller slaaes op fra neden. Boltene maa være coniske — kegleformige — og hærdede, de anbringes med den smalle Ende ned efter, for med Lethed at kunne løsnes, og fastholde det yderste Led af to Bindsler. — Vandes der ikke i Krybben da maa der være to Dreng i Fodergangen til at bindsle Qvæget naar det kommer fra Vandingen, den ene samler de 2 yderste Led imellem Øieboltene og den anden slipper Boltene i.

Forklaring.

a. Ildgitteret c. bestaaer af Opstandere og Strækbolte, forfærdiget af engelsk Trækjern fladt og rundt, af de Dimensioner som ere ansatte paa Tegningerne d. — til smaae Huse kleinere — dets Høide varierer imellem 12 og 24 Tommer fra Skjægets øverste Kant, efter Tagets Steilhed og Høide, af Opstandere anbringes een for hver Bjælke; Strækboltene ere fem, naar Opstanderne ere 24“ og tre naar Opst. er 12“, hvoraf de to nederste lige for Tagskjæget siksakkes med en Linie tyk udglødet Saaltraad. Naar Opstanderne ere opsatte og Strækboltene indskudte, da sammenfoies de med Enderne med en Skruemuffe eller ved at sammenkniibe Ombøiningerne med en Tang. Ved de yderste Opstandere, som støttes fra Siden ved en Stræber befæstet i Bygningen, anbringes paa den ene Ende af hver Strækbolt et Hoved, og paa den anden Ende en Møltring, der fastskrues, hvilket vil give Strækboltene den nødvendige Stivhed. Naar dette er skeet, rettes alle Opstandere verticalt, og i det øverste Hul i hver inddrives en tynd Jernkile som omboies og bevirker, at Opstanderne erholde en fast og bestemt Stilling. — Ildgitterne ere varige og kan anvendes saavel paa nye som

gamle Bygninger og flyttes fra den ene til den anden, og afgiver foruden Nytten tillige en Pryd for Bygningen. Det Hele males helst med rød Jernfarve eller med Farve efter Enhvers Smag. Indkjøbsprisen paa Materialet til Ildgittere, 24" høje, er 32 Sk. pr. løbende Alen, foruden Arbeidet, som er ubetydeligt, da Jernet har den Form det skal have, og kan udføres af enhver Landsbysmed.

b. Redningsfaldporten e. forfærdiges af 1 a 1½ Tom. Brædder, der befæstes med 2 Hængsler udvendig paa Fodstykkeket, sluttet imod Lister paa Stolperne eller i Karme paa Grundmuur og lukkes med Skod udvendig. — Naar Portene falde til Jorden, løses Kreaturerne fra Bindelslangen f, som er bevægelig indvendig paa Fodstykket og staaer i Forbindelse med Porten ved en Øiebolt (see Tegn.) — Hvor der sommerstaldfodres, er det hensigtsmæssigt at lade alle Fag bestaae af Porte, da Aabningen af disse vil bringe rigelig Kjølighed og frisk Luft i Stalden, et Gode som hidindtil har været savnet. Det er en Selvfølge, at naar Porten anvendes som her anført, da sættes Bindelslangen ud af Forbindelsen med denne, og Kreaturerne maae da bindsles paa anden Maade, saalænge den er aaben. — Portene tjæres indvendig og udvendig, hvilket tillige er gavnligt for Kreaturerens Sundhed, og om Vinteren klines de udvendige Falser med Leer, og Staldene blive da lige saa tætte og lune som Grundmuur. —

De samlede Goder som Landmanden i Tilfælde af Ildsvaade opnaaer ved Anvendelsen af de her anførte Sikkringsmidler, ere altsaa:

1. Sikkerhed for eget, Families og Tyendes Liv.
2. Under Branden uden Fare at kunne frelse samtlige Kreaturer.
3. Ligeledes alle Meubler, Effecter og Avlsredskaber.
4. Utvivlsomt redde Underdelen af Bygningen, saafremt Loftet er belagt med Leer og det nødvendige Vand er tilstede til Afkøling af det underste af Loftet.
5. Den Besparelse, som Anvendelsen af disse Sikkringsmidler foranlediger med Hensyn til Assurance af Besætning, Avlsredskaber og Indbo.

Anbefaling.

„Hr. Lieutenant L. Saxtorph har foreviist mig forskjellige af ham udtænkte Indretninger, som skulle anbringes paa straaetækte Bygninger for navnlig at forebygge den Fare for Indebrænding af Mennesker og Kreaturer, som nu er tilstæde, naar der i saadanne Bygninger opstaaer Ildebrand.

Efter at have gjort mig bekendt med disse Indretninger og deres practiske Anvendelse, maa jeg erkjende, at de ere

meget hensigtsmæssige og at de i en ikke ringe Grad fjerne de Farer for Indebrænding, hvorfor Mennesker og Kreaturer, der befinde sig i straatakkede Bygninger, hvor der opstaaer Ildebrand, nu ere udsatte, ligesom de ogsaa medføre andre Fordele.

Det er mig ogsaa bekjendt, at de have vundet Bifald hos de sagkyndige Autoriteter, som der har været givet Leilighed til at yttre sig over samme i Anledning af den af Hr. Lieutenant Saxtorph indgivne Ansøgning om Eneret til at anvende dem, og det kan derfor ikke paatvivles, at de i høi Grad forlène Landbefolkningens Opmærksomhed.“

Kjøbenhavn, d. 29. August 1859.

C. F. Simony
Justitsminister.

Enhver som ønsker at contrahere med mig om Anvendelsen af de her anførte Sikkringsmidler, vil behage at henvende sig til mig i portofri Breve under Adresse: Lieut. L. Saxtorph — Afgives hos Hr. Grosserer Carl W. Jönheke, Nyhavn No. 16 i Kjøbenhavn.

Recognitionen en Gang for Alle for Rettigheden til at anvende Ildgitterne, Redningsportene og de forskjellige Maader at løsne Creaturene paa, er bestemt til 4 Sk. p. Fag for et Bondehuns — 8 Sk. p. Fag for en ufrie Gaard indtil 12 Td. Hartkorn — og 16 Sk. p. Fag for ufrie Gaarde derover, og for Hovedgaarde og Lyststeder; hvert Fag beregnet til 2 Al. og gjennemløbende. — Naar den nøjagtig udmaalte Bygningsslængde hvorpaa Ildgitterne agtes anbragte er bleven mig opgivet og Recognitionen erlagt, i Overensstemmelse med den foranstaaende Taxt, da erholder den Paagældende et Certificat, som giver ham uindskrænket Tilladelse paa bemeldte hans Eiendom at anvende de nævnte forskjellige patenterede Inventioner, tilligemed en Arbeidstegning.

De Landmænd, som ikke selv ønske at besørge og anbringe Sikkringsmidlerne med Apparater, ville behage for mig at opgive Bygningernes Slængde hvorpaa de ønske Ildgitteret anbragt, tilligemed et nøjagtigt Profilrids af det yderste af Tagskjæget, Ræmmen, Bjelken, Sparren og Muren, (see Tegningen) Fagets bestemte Brede, og paa hvilket af de her anførte Steder de ønske Ildgitteret befæstet, og det Hele vil da behørigt blive forfærdiget og anbragt fra et bekjendt Maskinverksted, efter Regning fra samme, og uden yderligere Udgift til mig end Recognitionen. Paa Ladebygninger, som ligge isolerede, eller saameget fjernet fra de andre Bygninger, at Færdselen, selv om Ladetaget var nedskudt, ikke standses i Gaarden, vil Ildgitteret vel ikke kunde redde Underdelen,

da ingen Loftsaafdeling findes, men der vil dog altid ved Ildgitterets Anvendelse opnaaes det store Gode, at Ilden holdes indenfor Murene, og vil saaledes bedre kunne paavirkes, end naar det nedskudte Tag ligger som et Baal rundt om Bygningen, hvorved de omliggende Bygninger i langt større Grad udsættes for at antændes.

For saameget som muligt at fremme Anvendelsen af disse Sikkringsmidler og forebygge de med Ildsvaade saa ofte følgende store Ulykker, har jeg modereret Taxten for hele Sogne under Eet til 16 Sk. pr. Td. Hartkorn. De Sogneforstanderskaber, der maatte ønske at indgaae paa denne Overenskomst med mig, vilde behage at meddele mig de fornødne Oplysninger angaaende det paagjældende Kirkesogns Hartkorn, og Certificatet vil da, lydende paa alle Sikkringsmidler og Apparater, blive udstedt for hele Sognet under Eet mod Erlæggelsen af den samlede Recognition, som repareret paa Sognets Eiendomsbesiddere, der da have fri Raadighed, ikkun vil blive en reen Ubetydelighed for hver. — Ex.:

1	Gaard med 60 Td. Htk. og	200 Fag Gitter efter Taxt:	33 Rd.
		32 Sk. R. M. efter Htk.	10 Rd.
1	— — 30 — -	100 Fag Gitter efter Taxt:	16 Rd.
		64 Sk. R. M. efter Htk.	5 Rd.
1	— — 15 — -	50 Fag Gitter efter Taxt:	8 Rd.
		32 Sk. R. M. efter Htk.	2 Rd. 48 Sk.
1	— — 8 — -	30 Fag Gitter efter Taxt:	2 Rd.
		48 Sk. R. M. efter Htk.	64 Sk.
1 Huus	— 1 — -	12 Fag Gitter efter Taxt:	48 Sk.
		R. M. efter Htk.	16 Sk.
1	— — 3 Skp. Htk. og	8 Fag Gitter efter Taxt:	32 Sk.
		R. M. efter Htk.	6 Sk.

Bemærkning.

Saafermt Nogen, uden hos mig at have løst Certificat, skulde anvende eller forfærdige alle eller enkelte af disse patenterede Sikkringsmidler og Apparater, da vil han derfor blive draget til Ansvar efter Lovgivningen om Patenter og den Beskyttelse disse give Patenthaveren, af den Mand, som dertil i hvert Sogn, af mig er bemyndiget.

L. Saxtorph.

